

ELS CÀNCERS MÚLTIPLES

LES CÀNCERS MÚLTIPLES EN EL PERÍODE 1980-2001

La importància numèrica dels càncers múltiples és cada cop més gran ja que la seva freqüència augmenta com a resultat de l'increment de la supervivència dels pacients amb càncer. En un registre de càncer la quantitat de càncers múltiples depèn de la seva definició. Aquí s'han utilitzat els criteris de la International Agency for Research on Cancer, la International Association of Cancer Registries i la European Network of Cancer Registries de l'any 2004 (veure capítol "Material i mètodes")

Les causes dels càncers múltiples són varies: l'existència de factors etiològics, exògens (tabac...) o endògens (síndromes genètiques...) que operen en la patogènesi de tumors diversos, alguns agents utilitzats en els tractaments oncològics que són oncogènics i la pròpia aleatorietat de l'ocurrència de la malaltia.

Entre el 1980 i el 2001, a les comarques de Tarragona, van tenir algun tipus de càncer un total de 51.623 persones (29.052 homes i 22.571 dones). Si exclouem els càncers de pell no melanomes, les persones a les que se'ls va diagnosticar almenys un càncer van ser 42.202 (23.984 homes i 18.218 dones) (Taula 1).

Però el nombre total de càncers va ser superior ja que una part d'aquestes persones va presentar dos o més càncers al llarg d'aquest període. Així, de les 42.202 persones que van tenir un primer càncer n'hi va haver 1.938 que en van tenir també un segon, 84 que en van tenir un tercer i tres que en van tenir un quart. El total de càncers diagnosticats sense els de pell no melanoma va ser 44.227, i un 4,6% d'aquests van ser segons, tercers o quarts càncers (Taula 1).

La freqüència de segons càncers en relació als primers va ser superior en els homes (5%) que en les dones (3,5%). També va ser superior la de tercers càncers (0.25% *versus* 0.11%) (Taula 1).

Taula 1. Nombre de pacients, de càncers totals i de càncers segons ordre cronològic en el període 1980-2001, per sexe

	HOMES				DONES			
	Amb Pell		Sense Pell		Amb Pell		Sense Pell	
	Casos	%	Casos	%	Casos	%	Casos	%
Pacients totals	29052	-	23984	-	22571	-	18218	-
Càncers totals	31723	-	25321	-	23910	-	18906	-
Primers càncers	29052	91,58	23984	94,72	22571	94,40	18218	96,36
Segons càncers	2442	7,70	1273	5,03	1268	5,30	665	3,52
Tercers càncers	213	0,67	63	0,25	68	0,28	21	0,11
Quarts càncers	16	0,05	1	0,00	3	0,01	2	0,01

SEGONS CÀNCERS DESPRÉS D'UN PRIMER CÀNCER, SEGONS EL TIPUS DEL PRIMER

Les taules 2, 3 i 4 presenten, separatament per sexes i conjuntament, els nombres de segons càncers per aparells després d'un primer càncer segons localitzacions tumorals específiques. Encara que aquí no es fa un estudi exhaustiu sobre la incidència de les neoplàsies múltiples, la qual cosa requeriria una aproximació estadística diferent, si que es poden observar alguns fets i extreure'n algunes conclusions.

En primer lloc, cal observar que la freqüència de segones neoplàsies depèn de la incidència d'un primer càncer i de la supervivència d'aquest. Així, els càncers de pell, que són molt freqüents i que tenen una letalitat gairebé nul·la, estan associats a una bona quantitat de segons càncers. El mateix passa, amb una proporció inferior, amb els càncers de còlon i recte, pròstata i bufeta urinària en els homes i amb els de còlon i recte, mama i cos uterí en les dones.

En segon lloc, si no tenim en compte els càncers de pell no melanomes, el nombre de segons càncers és superior en els homes que en les dones en una proporció que és superior (1.455 *versus* 780) a l'existent entre els primers càncers (23.984 *versus* 18.218). Una bona part d'aquesta diferència, la meitat o més, és deguda als tumors relacionats amb el tabac que, d'una banda són molt més freqüents en els homes, i de l'altra, en ser la causa de molts tipus de càncer i presentar uns riscos relatius importants en alguns òrgans, explica clarament les diferències de sexes en el cas dels càncers de cap i coll, de l'aparell respiratori i de l'aparell urinari. Així, en els homes, els primers càncers de cap i coll van seguits d'un 11% de segons càncers (sense pell no melanoma) mentre que en les dones aquest valor és només d'un 5,5%. En el càncer de laringe aquests valors són del 14% en homes i 0% en dones, i en el de bufeta urinària del 8% i del 4%.

En relació als tumors més freqüents no fortament relacionats amb el tabac, els primers càncers de còlon i recte tenen un 5% de segons càncers en els homes i un 3% en les dones; el càncer de pròstata té un 4,7% de segons càncers i els càncers de mama, cos uterí i ovari un 3,4%, un 7,2% i un 4,5%.

Taula 2. Nombre de segons càncers després d'un primer càncer segons la localització del primer. 1980-2001. Homes

ICD-10	TIPUS TUMORAL	Primers tumors	Segons tumors								Total
			Cap i coll	Digestiu	Respiratori	Pell	Genital masculí	Urològic	Hematològic	Altres	
C00	Llavi	458	5	8	25	27	6	9	2	2	84
C01-02	Llengua	231	5	5	11	7	0	1	0	0	29
C03-06	Cavitat oral	235	5	5	13	5	2	0	0	1	31
C07-08	Glàndules salivals	54	0	0	2	0	1	1	0	1	5
C09-14	Faringe	416	6	11	18	4	2	4	2	2	49
C15	Esòfag	455	4	4	9	2	2	1	0	1	23
C16	Estómac	1359	0	10	7	7	6	6	2	2	40
C17	Budell prim	58	0	0	0	0	1	0	0	2	3
C18	Còlon	1863	3	28	13	31	16	15	3	6	115
C19-21	Recte i anus	1234	4	27	11	9	15	7	8	0	81
C22	Fetge	547	0	1	0	2	1	0	1	2	7
C23-24	Bufeta i vies biliars	196	0	5	2	2	2	0	0	0	11
C25	Pàncrees	465	0	2	1	0	1	1	0	0	5
C30-31	Cavitats nasals i sins	45	1	0	1	0	0	1	0	0	3
C32	Laringe	1010	11	29	51	26	8	29	7	8	169
C33-34	Tràquea, bronquis, pulmó	3731	6	15	17	17	4	16	7	5	87
C37-38	Altres òrgans toràcics	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C40-41	Os i cartílags	74	0	1	1	0	1	0	2	0	5
C43	Melanoma pell	330	2	3	2	9	1	4	6	1	28
C44	Pell no melanoma	5656	42	159	140	254	104	104	48	51	902
C45	Mesotelioma	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C46	Sarcoma de Kaposi	78	0	1	0	0	0	0	5	0	6
C47,49	Teixits tous	146	0	0	4	1	0	3	0	0	8
C50	Mama	54	0	3	1	1	1	0	0	0	6
C60	Penis	117	0	4	1	6	3	1	2	1	18
C61	Pròstata	3095	3	45	19	49	0	63	10	5	194
C62	Testicle	137	0	0	0	0	0	2	0	0	2
C63	Altres genitals masculins	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C64	Ronyó	353	1	4	4	8	1	2	2	0	22
C65	Pelvis renal	88	0	1	1	0	1	0	0	1	4
C66	Urèter	35	0	0	1	0	0	0	0	0	1
C67	Bufeta urinària	2839	11	49	63	50	55	11	14	12	265
C68	Altres òrgans urinaris	45	0	1	0	0	2	0	0	0	3
C69	Ull	32	0	0	0	0	0	2	1	0	3
C70-72	Encèfal i sistema nerviós	459	0	0	2	1	0	0	0	0	3
C73	Tiroides	81	1	1	0	2	0	1	0	0	5
C74-75	Altres glànd. endocrines	37	0	0	1	0	0	0	1	1	3
C81	Limfoma hodgkinià	187	0	4	5	3	1	1	3	1	18
C82-85,96	Limfoma no hodgkinià	621	2	7	7	12	2	3	3	1	37
C90	Mieloma múltiple	260	0	1	0	6	0	1	0	0	8
C91-95	Leucèmia	739	1	7	4	21	5	5	3	5	51
C00-C96	Tots	29052	113	446	438	570	247	295	132	116	2357

Taula 3. Segons càncers després d'un primer càncer segons la localització del primer. 1980-2001. Dones

ICD-10	TIPUS TUMORAL	Primers tumors	Segons tumors								Totes
			Cap i coll	Digestiu	Respiratori	Pell	Mama i gine (*)	Urològic	Hematològic	Altres	
C00	Llavi	44	0	2	0	3	0	0	0	0	5
C01-02	Llengua	57	1	0	0	0	2	0	0	0	3
C03-06	Cavitat oral	32	0	2	0	1	0	0	0	0	3
C07-08	Glàndules salivals	44	0	1	2	1	0	0	0	0	4
C09-14	Faringe	40	0	0	0	0	0	0	1	1	2
C15	Esòfag	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C16	Estómac	810	0	3	0	4	3	0	1	2	13
C17	Budell prim	41	0	1	0	0	0	0	0	0	1
C18	Còlon	1753	0	10	0	15	21	3	4	3	56
C19-21	Recte i anus	840	0	16	1	6	19	2	1	0	45
C22	Fetge	317	0	1	0	0	1	0	0	1	3
C23-24	Bufeta i vies biliars	365	0	2	1	2	0	0	0	1	6
C25	Pàncrees	449	1	0	0	0	1	0	0	0	2
C30-31	Cavitats nasals i sins	22	0	0	1	0	0	0	0	0	1
C32	Laringe	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C33-34	Tràquea, bronquis, pulmó	370	0	2	1	0	3	0	1	0	7
C37-38	Altres òrgans toràcics	32	0	0	0	0	0	0	0	1	1
C40-41	Os i cartílags	68	0	0	0	0	0	0	0	1	1
C43	Melanoma pell	392	0	8	2	14	5	1	1	4	35
C44	Pell no melanoma	4589	9	101	13	133	82	13	30	21	402
C45	Mesotelioma	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C46	Sarcoma de Kaposi	12	0	0	0	0	1	0	0	1	2
C47,49	Teixits tous	120	0	1	0	0	1	0	1	3	6
C50	Mama	5251	1	68	5	86	57	13	22	11	263
C53	Coll uterí	735	2	5	4	3	14	3	2	1	34
C54	Cos uterí	1151	4	21	4	16	32	5	7	10	99
C55	Úter SAI	80	0	0	0	2	0	0	0	0	2
C56	Ovari	651	1	7	1	3	17	1	0	2	32
C51-52,57	Vulva, vagina i altres	267	0	3	0	4	3	3	0	0	13
C58	Placenta	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C64	Ronyó	190	1	3	2	2	2	0	1	1	12
C65	Pelvis renal	27	0	0	0	1	1	0	0	0	2
C66	Urèter	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C67	Bufeta urinària	549	0	7	0	4	11	0	2	4	28
C68	Altres òrgans urinaris	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C69	Ull	36	0	0	0	1	1	0	1	0	3
C70-72	Encèfal i sistema nerviós	385	0	0	0	2	0	1	0	1	4
C73	Tiroides	302	0	2	2	5	8	0	1	2	20
C74-75	Altres glànd. endocrines	30	0	0	0	0	0	1	0	1	2
C81	Limfoma hodgkinià	119	1	0	0	1	2	0	0	0	4
C82-85,96	Limfoma no hodgkinià	581	0	0	0	17	6	1	1	1	26
C90	Mieloma múltiple	239	0	1	1	4	2	0	0	1	9
C91-95	Leucèmia	447	0	4	0	8	2	1	0	0	15
C00-C96	Tots	22571	21	273	41	341	300	48	77	81	1182

Taula 4. Segons càncers després d'un primer càncer segons la localització del primer. 1980-2001. Ambdós sexes

ICD-10	TIPUS TUMORAL	Primers tumors	Segons tumors									Totes
			Cap i coll	Digestiu	Respiratori	Pell	Mamà i gine	Genital masculí	Urològic	Hematològic	Altres	
C00	Llavi	502	5	10	25	30	0	6	9	2	2	89
C01-02	Llengua	288	6	5	11	7	2	0	1	0	0	32
C03-06	Cavitat oral	267	5	7	13	6	0	2	0	0	1	34
C07-08	Glàndules salivals	98	0	1	4	1	0	1	1	0	1	9
C09-14	Faringe	456	6	11	18	4	0	2	4	3	3	51
C15	Esòfag	504	4	4	9	2	0	2	1	0	1	23
C16	Estómac	2169	0	13	7	11	3	6	6	3	4	53
C17	Budell prim	99	0	1	0	0	0	1	0	0	2	4
C18	Còlon	3616	3	38	13	46	21	16	18	7	9	171
C19-21	Recte i anus	2074	4	43	12	15	19	15	9	9	3	129
C22	Fetge	864	0	2	0	2	1	1	0	1	2	9
C23-24	Bufeta i vies biliars	561	0	7	3	4	0	2	0	0	1	17
C25	Pàncrees	914	1	2	1	0	1	1	1	0	1	8
C30-31	Cavitats nasals i sins	67	1	0	2	0	0	0	1	0	0	4
C32	Laringe	1034	11	29	51	26	0	8	29	7	8	169
C33-34	Tràquea, bronquis, pulmó	4101	6	17	18	17	3	4	16	8	5	94
C37-38	Altres òrgans toràcics	82	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
C40-41	Os i cartíl·lags	142	0	1	1	0	0	1	0	2	1	6
C43	Melanoma pell	722	2	11	4	23	5	1	5	7	5	63
C44	Pell no melanoma	10245	51	260	153	387	82	104	117	78	72	1304
C45	Mesotelioma	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C46	Sarcoma de Kaposi	90	0	1	0	0	1	0	0	5	1	8
C47,49	Teixits tous	266	0	1	4	1	1	0	3	1	3	14
C50	Mama	5305	1	71	6	87	57	1	13	22	11	269
C53	Coll uterí	735	2	5	4	3	14	-	3	2	1	34
C54	Cos uterí	1151	4	21	4	16	32	-	5	7	10	99
C55	Úter SAI	80	0	0	0	2	0	-	0	0	0	2
C56	Ovari	651	1	7	1	3	17	-	1	0	2	32
C51-52,57	Vulva, vagina i altres	267	0	3	0	4	3	-	3	0	0	13
C58	Placenta	5	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0
C60	Penis	117	0	4	1	6	-	3	1	2	1	18
C61	Pròstata	3095	3	45	19	49	-	0	63	10	5	194
C62	Testicle	137	0	0	0	0	-	0	2	0	0	2
C63	Altres genitals masculins	12	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
C64	Ronyó	543	2	7	6	10	2	1	2	3	1	34
C65	Pelvis renal	115	0	1	1	1	1	1	0	0	1	6
C66	Urèter	44	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
C67	Bufeta urinària	3388	11	56	63	54	11	55	11	16	16	293
C68	Altres òrgans urinaris	62	0	1	0	0	0	2	0	0	0	3
C69	Ull	68	0	0	0	1	1	0	2	2	0	6
C70-72	Encèfal i sistema nerviós	844	0	0	2	3	0	0	1	0	1	7
C73	Tiroides	383	1	3	2	7	8	0	1	1	3	26
C74-75	Altres glànd. endocrines	67	0	0	1	0	0	0	1	1	2	5
C81	Limfoma hodgkinià	306	1	4	5	4	2	1	1	3	1	22
C82-85,96	Limfoma no hodgkinià	1202	2	7	7	29	6	2	4	4	2	63
C90	Mieloma múltiple	499	0	2	1	10	2	0	1	0	1	17
C91-95	Leucèmia	1186	1	11	4	29	2	5	6	3	5	66
C00-C96	Tots	51623	134	719	479	911	300	247	343	209	197	3539